

Консультація для батьків

**«ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
ЗНАЧЕННЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ДЛЯ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ
ДОШКІЛЬНИКІВ»**

«ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗНАЧЕННЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ»

Одним із ефективних засобів педагогічного впливу на розвиток творчої особистості дошкільника названо театралізовану діяльність. Вона сприяє естетичному вихованню дітей, прилучає їх до мистецтва, розвиває вміння бачити, чути, розуміти красу слова, дії. Театральне мистецтво близьке і зрозуміле дітям, адже в його основі — гра, а це для малюка — найголовніший аспект діяльності, адже діти, граючись, розвиваються.

Театралізовані ігри позитивно впливають на емоційну сферу дитини, вони акумулюють життєву мудрість, оптимізм, енергію народу. Театр — це високий рівень естетичного виховання, адже він поєднує в собі впливи музики, танцю, пластики, мовлення та образотворчого мистецтва.

Театралізовані ігри приносять величезну користь для духовного виховання, становлення характеру дитини, прищеплення їй найкращих рис, сприяють утвердженню себе в суспільстві.

Театр — це усвідомлення власного «я» та можливість самовираження особистості. Тут формуються моральні якості, долаються недоліки: сором'язливим, невпевненим у собі дітям театр допомагає зняти напруженість, подолати сумніви стосовно себе, повірити у власні можливості; невгамовним та неорганізованим — навчитися витримки.

Беручи участь у театралізованих іграх, діти ознайомлюються з оточенням та його складовими через образи, фарби, звуки. Завдяки цій діяльності в дошкільників більш інтенсивно розвиваються пізнавальні інтереси, удосконалюються психічні процеси (пам'ять, уява, мислення), активізується мовлення, формується культура міжособистісного спілкування, розширюється світогляд.

Отже, театралізована діяльність — це одна із провідних ліній у вихованні всебічно розвиненої особистості та один із ефективних засобів розвитку художньо-творчих здібностей дошкільника.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

Організація театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі попередньо має на меті визначення певної цілі та завдань, які необхідно реалізувати педагогічному колективу. Метою нашої роботи є: залучення дітей до творчої діяльності шляхом ознайомлення з театральним мистецтвом, використання театралізації для розвитку творчих, акторських та сценічних здібностей вихованців, формування в них мовленнєвої компетентності, навичок театральної-виконавської діяльності, ознайомлення дошкільників із театром як установою, з професійною діяльністю його працівників.

Щоб реалізувати зазначену мету, педагогічному колективу необхідно вирішити такі завдання:

- ознайомити дітей зі специфікою театального мистецтва, формувати в них емоційно-ціннісне ставлення до театру;
- виховувати зацікавлене та відповідальне ставлення до підготовки, проведення та оцінювання театралізованої діяльності;
- учити дітей сприймати й розуміти композицію та особливості літературного твору, розвивати уявне мислення;
- розвивати вміння «входити в образ» та спонукати перебувати в ньому до кінця театралізованого дійства;
- формувати виразне та дикційно чисте сценічне мовлення;
- удосконалювати вміння та навички дітей у передачі характерних особливостей різних художніх образів;
- допомогти дошкільникам оволодіти акторськими, сценічними здібностями (мімікою, жестами, інтонацією, пантомімою) в міру їх індивідуально-вікових особливостей;
- усвідомлювати колективний характер дієтворення у процесі підготовки театральної вистави, важливість партнерства в ігровій взаємодії, оволодіння навичками спілкування та колективної творчості;
- стимулювати прагнення дитини самореалізуватися, самоствердитися.

СТВОРЕННЯ УМОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Для організації театралізованої діяльності в нашому дошкільному закладі у всіх вікових групах створено куточки театралізованої діяльності, в яких розміщено ширми, різні види театру – ляльковий, пальчиковий, настільний.

Для театралізованої діяльності зібрано костюми для героїв різних казок, маски, шапочки; різноманітний реквізит: кошики, посуд, муляжі фруктів, овочів; предмети побуту та вжитку тощо. Декорації, реквізит, костюми є загальнодоступними для всіх педагогів навчального закладу й використовуються відповідно до змісту казок.

Робота з дітьми проводиться систематично й послідовно з поступовим ознайомленням дошкільників зі сценарієм вистави, вивченням слів героїв та вправлянням їх в оволодінні вміннями й навичками, необхідними для проведення театралізації. Тривалість дитячої діяльності визначається поставленими завданнями, активною дитячою працездатністю, зумовленою віковими та індивідуальними особливостями.

Ігри-драматизації педагоги організовують із дітьми середнього та старшого дошкільного віку. Підготовка здійснюється під час спеціально організованих занять із театралізованої діяльності у другу половину дня. Заняття проводяться мікрогрупами по 2—3 дітей у кожній, підгрупами по 3—6 дітей або із усіма учасниками вистави по 6—10 дітей залежно від мети, яку визначає педагог під час попередньої підготовки.

ПІДГОТОВКА ГРИ-ДРАМАТИЗАЦІЇ

Завдання підготовки до гри-драматизації вирішуються в ході спостережень, екскурсій, під час читання художньої літератури, слухання музики, співу, музичних, рухових і дидактичних ігор, ігрових вправ, пізнавальних та мовленнєвих занять, самостійної художньої діяльності та спеціально організованих занять.

У першій частині такого заняття здійснюється ознайомлення дошкільників зі змістом художнього твору, обраним для драматизації. Вихователь виразно читає або розповідає текст, можна також прослухати аудіо- або грамзапис.

Подальша робота на цьому етапі проходить шляхом поступового поглибленого вивчення художнього тексту завдяки використанню різних видів переказу (за ролями, вроздріб тощо), бесіди за змістом та бесіди, що спрямовані на аналіз зовнішніх проявів емоційного стану персонажів за допомогою використання ілюстрацій та відповідних запитань до них: «Який настрій у хлопчика, дівчинки?», «Як ти про це дізнався?», «Про що свідчить вираз обличчя (поза, хода, рухи)?...».

У другій частині заняття увага зосереджується на розвитку дитячої уяви, подальшому збагаченню емоційного досвіду дітей через проникнення в

емоційні стани літературних героїв, ознайомлення із засобами їхнього вираження в мовленні. Виконання цих завдань здійснюється за допомогою застосування комплексу методів і прийомів: використання ілюстрацій, фотографій із зображенням людей і казкових персонажів у різних емоційних станах, імітаційно-ігрових вправ, дидактичних ігор із піктограмами для вправляння дітей у визначенні емоційних станів за зовнішніми ознаками, завдань, переліку запитань до дітей із метою вправляння їх у визначенні почуттів і емоційних станів героїв за мовленнєвими й зовнішніми проявами і т.д. Наприклад: «Як плаче чи сміється зайчик?», «Який настрій у дідуса?», «Яким голосом говорить ведмідь?» тощо. Застосування такого комплексу прийомів дає змогу уникнути монотонності в мовленні дітей, що виникає внаслідок механічного заучування тексту ролі без проникнення й відтворення почуттів героїв.

У третій частині заняття робота спрямована на практичне засвоєння дітьми засобів виразності. Для цього використовуються творчі вправи, спрямовані на розвиток умінь самостійного використання інтонації, виразних рухів для передачі емоцій літературних героїв. Наприклад: «Покажи ходу», «Зміни голос» тощо.

На цьому самому етапі проводиться робота над технікою мовлення (вправи, ігри, скоромовки, чистомовки тощо).

Після такої підготовчої роботи дітям пропонується драматизувати фрагмент літературного твору за їхнім вибором, у ході якого вони вправляються в самостійному пошуку й використанні засобів виразності.

Структура занять змінюється залежно від ступеня ознайомлення дітей із літературним твором. На перших заняттях, де основна увага приділяється ознайомленню дітей із текстом художнього твору, може не бути підсумкової частини — вправляння дітей у драматизації частин твору. Якщо дітям відомий твір (ознайомлення проводилося на занятті з художньої літератури або в повсякденному житті), то проведення підсумкової частини заняття займає більше часу.

МУЗИЧНИЙ СУПРОВІД ТА ОЗВУЧУВАННЯ ВИСТАВ

Паралельно із підготовкою літературної частини вистави ми здійснюємо музичну підготовку. Зазвичай усі спектаклі в дитячому театрі проходять із музичним супроводом, який виконує музичний керівник. У нашому театрі до цієї діяльності заохочуються і старші дошкільники. Вони з особливим захопленням супроводжують виступи артистів акомпанементом шумових та

ударних музичних інструментів: металофонів, ксилофонів, барабанів, маракасів, саморобних тріскачок (баночок із різноманітним наповненням) тощо; голосових звукових ефектів на кшталт: посвистування, шипіння, завивання, кряхтіння, цокання язиком, вдихи — видихи тощо.

Використання цього звукового арсеналу дає можливість передати звуки навколишнього світу та природи: спів птахів, шурхіт листя (шелестіння папером), завивання вітру (дмухання в пусту пляшку або трубочку); рипіння снігу (скрип мішечка з крохмалем) і багато інших звуків, що допомагають зробити дитячу виставу захопливою та цікавою.

Є ще й інший спосіб озвучування ролей, коли за кожним персонажем вистави закріплюється один музичний інструмент, який найбільш вдало передає характерні особливості героя. Наприклад:

- для озвучення мишки можна використати дзвіночок або трикутник, які найбільш вдало відтворюють шурхіт, що супроводжує переважно це звірятко;
- звуки ходи ведмедя можна озвучити за допомогою барабана. Глухі удари по ньому асоціюються з важкою ходою ведмедика. Також можна використати тріскачку, звуки якої асоціюватимуться у глядачів вистави з тріскотінням кушів;
- кастаньєти створюють звук, який нагадує «шльопки». Вони найбільш вдало підійдуть для озвучення жабки, яка стрибає по воді;
- Курочку Рябу можна озвучити за допомогою тріскачок із різним наповненням. Одночасне промовляння слів «куд-ку-дах-тах-тах» і ритмічне струшування тріскачкою передають квоктання курки та шум змахів крил.

Виконувати партії цих музичних інструментів доручаємо дітям із спеціально організованого оркестру. Під час реплік конкретного персонажа діти з оркестру мають швидко зреагувати і створити для них інструментальний супровід.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕГЛЯДУ ВИСТАВ

Підсумком усієї підготовчої роботи стає гра-драматизація — дитяча вистава, на перегляд якої у спеціально відведений час у другу половину дня приходять подивитися вихованці дошкільного закладу та батьки маленьких артистів.

І ось настає казковий час... Діти в театральних костюмах і гримі займають свої місця на сцені й за кулісами, глядачі нетерпляче очікують початку

вистави. За сигналом педагога починається чарівне дійство... Юні актори, «перевтілюючись в образ», беруть участь у колективній грі. Старанно, у міру своїх індивідуальних можливостей, за допомогою міміки, жестів, зміненого голосу, інтонації вони передають характерні риси свого персонажа, своє ставлення до нього. Доречно, якщо кожна дитина знає текст усіх дійових осіб, вчасно озвучує репліку відповідно до обраної ролі, вступає в ігрову взаємодію. Коли трапляється ситуація, що дошкільник забуває слова, то йому на допомогу завжди приходить педагог.

Дуже важливо, щоб усі вихованці групи брали активну участь у виставі. Якщо ролей не вистачає, то вистава повторюється кілька разів із новим складом акторів. Це заохочує до участі в театралізованій діяльності всіх дітей, стимулює розвиток їхніх художньо-творчих здібностей, реалізує бажання.

У вихованні дітей нема дрібниць, тому не менш важливим є виховання дитини-глядача. С. Михалков писав, що хороший глядач, як і хороший актор, повністю перевтілюється в героя. Таким ідеальним глядачем є майже кожна дитина. Під час перегляду вистав малята співпереживають героям, шукають шляхи вирішення складних ситуацій, висловлюють співчуття ображеним, водночас вони виражають емоції, властиві дійовій особі чи улюбленому персонажеві.

Після перегляду вистави педагоги зазвичай проводять із дошкільнятами бесіду, щоб виявити: чи зрозуміли вони зміст вистави; позитивні й негативні вчинки героїв; хто з героїв найбільше сподобався... Адже перегляд театралізацій стимулює пізнавальну активність дітей, розвиток їхніх інтелектуальних інтересів, мотивує до прояву співпереживання, взаємодії в колективі, формування товариських відносин.

ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Показниками ефективної організації театралізованої діяльності дітей середнього дошкільного віку є: здатність дитини активно взаємодіяти з дорослими та однолітками під час розігрування уривків казок, інсценування, ігор-імітацій; спроможність наслідувати, імітувати голоси тварин, птахів під час театралізацій окремих епізодів казок та драматизації літературних творів; уміння доречно імітувати рухи, жести персонажів; брати участь в іграх драматизацій, театралізованих іграх, іграх за сюжетами літературних творів. Діти мають знання про театр як мистецький заклад у межах програми.

До комплексу вмінь, що засвідчують компетентність дітей старшого дошкільного віку у сфері театралізованої діяльності, належать такі з них: організовувати самостійно та за вказівкою дорослого ігри-драматизації, театралізовані ігри за сюжетами знайомих художніх творів; брати участь в інсценуванні відомих казок; ідентифікувати почуття і вчинки персонажів із власними діями; проявляти власну позицію у процесі перевтілення у сценічний образ; запам'ятовувати сюжетну послідовність, своєчасно включатися в дію; використовувати музично-пластично-пісенний досвід під час театралізації різних творів літературних жанрів. Діти мають знання про театр як мистецький заклад у межах програми.